

Žádost:

Žádost ze dne 20. 1. 2025 dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a to:

- oprávněnosti vzetí do evidence osob dobrovolně účastných důchodového pojištění ve smyslu ust. § 6 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů (dále též ZDP) za období pobírání podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci

Odpověď:

Obecně platí, že platná právní úprava (ZDP) rozlišuje 2 typy účasti na důchodovém pojištění – z důvodu získání doby pojištění (tj. nejčastěji ze zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti) nebo z důvodu tzv. náhradní doby pojištění (výčet je uveden v ust. § 5 odst. 2 citovaného zákona – jedná se zejména o dobu evidence na ÚP ČR, doby péče o dítě do 4 let jeho věku, studia, pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně apod.).

Zákon o důchodovém pojištění následně určuje, jak se dané evidované doby pojištění budou hodnotit pro účely vzniku nároku na dávku důchodového pojištění a její výpočet, resp. v jaké rozsahu. Obecně platí, že náhradní doby důchodového pojištění jsou pro nárok na důchod hodnoceny z 80 % (s výjimkou doby péče o dítě do 4 let jeho věku nebo o osobu blízkou a doby vojenské služby).

Doba evidence na Úřadu práce České republiky jako uchazeče o zaměstnání je vždy náhradní dobou pojištění, která je hodnocena z 80%. Zároveň je ZDP limitováno maximální možné hodnocení doby evidence na 3 roky pro pojištěnce starší 55 let, resp. 1 rok pro pojištěnce mladšího 55 let.

Jako doba pojištění je vedle výdělečné činnosti (ze zaměstnání nebo podnikání) též dobrovolná účast na pojištění osoby starší 18 let, jestliže podala přihlášku k této účasti ve smyslu § 6 ZDP. Dobrovolnou účast na důchodovém pojištění lze s ohledem na podmínky účasti rozdělit do dvou skupin, a to na dobrovolnou účast, která je vázána na splnění dalších kvalifikovaných skutečností (§ 6 odst. 1 ZDP) nebo účast na dobrovolném pojištění bez dalších podmínek, nicméně jen po omezenou dobu maximálně 15 let (§ 6 odst. 2 ZDP). Současně je zákonem o důchodovém pojištění stanoveno maximální možné doplacení dobrovolného důchodového pojištění zpětně, např. u dobrovolného důchodového pojištění podle § 6 odst. 2 citovaného zákona pouze v nejvyšším možném rozsahu jednoho roku před podáním přihlášky. Zpětné doplacení pojistného, např. i za dobu evidence na Úřadu práce, je pak možné za celé období.

Pokud se týká doby účasti na dobrovolném důchodovém pojištění ve smyslu ust. § 6 odst. 1 písm. a) ZDP, je v tomto ustanovení doslovně uvedeno, že je možné jejich vedení v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání, pokud jim po dobu této evidence nenáleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci.

Nicméně z praxe, zejména v souvislosti s přijetím zákona č. 306/2008 Sb., který novelizoval ZDP, vyplynuly případy, kdy mají občané zájem o dobrovolnou účast na důchodovém pojištění z titulu evidence u krajské pobočky Úřadu práce i za dobu, kdy jim náležela podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, zejména pokud se týká důchodů přiznávaných v období po 31. 12. 2018, tj. v období, za které je jim tato doba pro nárok na důchod krácena 80 % a dobrovolnou účastí si chtějí zajistit zápočet této doby jako doby pojištění ve 100 % výši.

S ohledem na tuto skutečnost podala Česká správa sociálního zabezpečení podnět na změnu/zpřesnění znění ust. 6 odst. 1 písm. a) ZDP. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

přislíbilo změnu zahrnout do některé z připravovaných návrhů na novelizaci ZDP. Současně jsme byli pověřeni, abychom do doby přijetí novely ust. § 6 odst. 1 písm. a) ZDP přijímali i žádosti o dobrovolnou účast na důchodovém pojištění též i za období evidence u krajské pobočky Úřadu práce, po které náležela podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, neboť se jedná ze strany pojištěnce o účast na důchodovém pojištění jím plně hrazenou.